

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 316/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

286/2009. (IX. 30.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a vereasegyházi lakos panaszosok¹ 2009. május 21-én előterjesztett **panaszát** a 2009. szeptember 30-án tartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv – a Gödöllői Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos kézzel írott, 2009. május 18-án kelt levelét 2009. május 21-én juttatta el a Gödöllői Rendőrkapitányságra, panaszát az országos rendőrfőkapitánynak, illetve a Testületnek címezve. Mivel a panasz egy része feleségét érintő rendőri eljárással kapcsolatos, a Testület felhívására csatolta a felesége által a részére adott meghatalmazást, így a továbbiakban a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (3) bekezdése alapján a Testület vizsgálatát mindkét panaszost érintő intézkedésekre kiterjesztette.

A beadvány rögzíti, hogy 2009. május 15-én 17 óra 30 perc körül Gödöllőn, a Széchenyi utca és a Mikszáth Kálmán utca sarkán a panaszos felesége autóbalesetet szenvedett, álláspontja szerint véletlenül, egy tehergépkocsi vezető hibájából. Ezzel ellentétes véleményen volt az esemény után a helyszínre érkező rendőr hölgy, aki a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

panaszos szerint túl hamar tett határozott megállapítást, miszerint a panaszos felesége volt a vétkes, mert tiltott helyen próbált előzni, és túl gyorsan hajtott.

A panaszos kifogásolta, hogy a rendőri vizsgálat végig ezen elhamarkodott „prekonceptió” szerint zajlott, „a tények figyelmen kívül hagyásával”.

A panaszos szintén elfogadhatatlannak tartotta, hogy feleségét a mentőautóban úgy szondáztatták meg, hogy még nem volt világos, hogy van-e olyan belső sérülése, amely miatt esetleges további mellkasi traumát okozhatott a szonda erős fújása, a panaszos feleségét ugyanis felszólították, hogy „fújja erősebben” a szondát. A panaszos álláspontja szerint vérvétellel az alkoholos befolyásoltság biztonságosabban ellenőrizhető lett volna.

Szintén sérelmezte a panaszos, hogy „az enyhén sokkos állapotban lévő” feleségét a mentőautóban „faggatta” az intézkedő rendőr, majd jegyzőkönyvet is aláíratott vele, melyet felesége „nem látott”, csak „azt hallotta, amit a rendőr hölgy felolvasott neki”. Ezt követően a mentő a panaszos feleségét kórházba szállította.

Panaszolta továbbá a panaszos, hogy a rendőr „arrogáns” és „ellenszenves” viselkedése folytatódott, amikor rászólt, hogy „vegye ki a kocsit az árokból”. A panaszos közölte, hogy annak nem tud eleget tenni, fia edzéséről sietett a helyszínre, nincs nála pénz, hogy kifizesse a kiemelést. (Ekkor egyébként már a helyszínen tartózkodott egy trailer, amely ajánlkozott, és amelyről a panaszos nem tudta, hogy került oda.) A rendőr közölte („fenyegetőzött”), hogy ha nem emelik ki, akkor „megőrzőbe viteti az autót”.

A panaszos, mivel izgatott volt a felesége állapota miatt, megkérdezte, hogy mikor tud a kórházba menni, amire a rendőr hölgy kollégái tájékoztatták, hogy mindjárt befejeződik a helyszíni szemle, és akkor mindent elmondanak a panaszosnak is.

A panaszos a rendőri fellépés során tartalmilag a részrehajlásmentes intézkedés hiányát kifogásolta:

- szerinte a „baleset okozójával” (a teherautó vezetőjével) a rendőr „barátilag elcsevegett”, „mintha ismernék egymást”;
- a teherautó vezetőjének megszendáztatása után a szondát a vízelvezető árokba dobta, a panaszos számára érthetetlen okból;
- csak a felesége autójának féknyomait vizsgálták meg, holott a panaszos számára egyértelmű a teherautó kanyarodási ívéből, hogy fékezés nélkül, nagy sebességgel próbálta a kanyart bevenni;
- a rendőr nem vizsgálta, hogy a teherautó irányjelzői működtek-e;
- a rendőr olyan kereszteződést jelző veszélyfelhívó táblára hivatkozott, amely nem volt kitéve, ezt a panaszos személyesen ellenőrizte;
- nem vizsgálták azt sem, hogy ahova a teherautó be kívánt hajtani, ott 10 t feletti járművekre behajtani tilos jelzés vonatkozott;

- a rendőr megkérdezte a panaszost, hogy miért hívta ki, ő nem akart kijönni, amire a panaszos azt válaszolta, hogy nem ő, hanem a mentő hívta ki a rendőrséget a helyszínre.

A fentiek alapján a panaszos úgy érezte, mintha kocsmai verekedőként jártak volna el vele szemben, és véleménye szerint „ilyen ellenséges viselkedéssel nem lehet pártatlanul vizsgálatot elvégezni”. A vizsgálat végén is azt közölte vele az intézkedő rendőr, amit már kiérkezésekor megállapított, miszerint a felesége gyorsan hajtott, és olyan helyen akart előzni, ahol azt a KRESZ szerint nem szabad.

A panaszos ezzel az értékeléssel nem értett egyet, szerinte ez egy rendőri prekonceptió. A panaszában megjegyezte még, hogy a rendőr a szemle lezárását követően „80 km-es sebességgel elszárgult”.

A panaszos szerint a részrehajlást az okozhatta, hogy a Gödöllői Rendőrkapitánysághoz tartozó Veresegyházán márciusban feljelentette egy rendőr, és az ennek folytán a panaszos ellen indult eljárást a Gödöllői Városi Bíróság megszüntette. Emiatt gondolta a panaszos, hogy az intézkedő rendőr ellenszenvvel viseltetett iránta.

A panaszos megjegyezte, hogy a kereszteződéssel kapcsolatban a rendőrség olyan jogszabályra hivatkozott, amelyet hatályon kívül helyeztek, de még a korábbi jogszabály alapján sem tartható a rendőrségi álláspont.

A panaszos szerint vizsgálni kellett volna a teherautó mozgását és sebességét, ami nem történt meg, holott ez szükséges lett volna a tényállás tisztázásához. Álláspontja szerint a teherautó jogtalanul hagyta el a baleset után a kereszteződést, amikor ezeket a körülményeket még nem vizsgálták meg.

A panaszos kérte a beadványának „elbírálását”. A panaszos felesége meghatalmazta a panaszost, hogy helyette és nevében teljes jogkörrel eljárjon a panasz kapcsán, vagyis hogy mindkettejük sérelmét képviselje, így panaszos felesége is panaszossá vált.

II.

A rendőrség által a Testület rendelkezésére bocsátott iratokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A Gödöllő, Széchenyi út 44. szám előtti útszakaszon 2009. május 15-én tartott helyszíni szemlén megállapították, hogy a panaszos felesége figyelmen kívül hagyta az előtte haladó tehergépkocsi balra kanyarodási szándékát, és előzésbe kezdett. A felezővonalhoz húzódott tehergépkocsi vezetője észlelte ezt, ezért a kanyarodást nem folytatta, azonban a panaszos felesége a kormányt félrekapta, és a menetirány szerinti

baloldalon, az útról letérve egy betonozott vízelvezető árokba hajtott anélkül, hogy a két jármű ütközött volna.

A panaszos feleségét Budapestre szállították kórházba nyolc napon belüli gyógytartamú sérülésekkel.

A tehergépkocsiban kár nem keletkezett, a panaszos tulajdonát képező személygépkocsiban kb. 800.000,- Ft-os kár keletkezett.

A helyszíni szemle megkezdésekor a rendőrök már nem az eredeti állapotot lelték fel, mert a tehergépkocsi leállt az úttest szélére. A személygépkocsi féknyomait a jegyzőkönyv rögzítette, azonban a tehergépkocsinak csak a fellelt, félrehúzódtott helyzetét írta le, illetve megállapította, hogy a tehergépkocsi világítóberendezései működőképesek.

A jegyzőkönyv tanúsága szerint az intézkedő rendőr az érintetteket meghallgatta, az elvégzett alkoholteszt eredménye negatív volt.

A jegyzőkönyvben foglalt következtetés szerint a panaszos felesége megszegte a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 34. § (1) bekezdésében foglaltakat.

2) A panaszos feleségének meghallgatásáról készült jelentés szerint ő a tehergépkocsit meg akarta előzni, azonban amikor már a tehergépkocsi „elejénél járt”, az balra kanyarodásba kezdett. Az ütközés elkerülése érdekében a kormányt balra kapta, és a betonozott árokban állt meg.

A vezető nyilatkozata szerint kb. 60 km/h-val közlekedett a baleset bekövetkezésekor.

3) A tehergépkocsi vezetője elmondása – és az ezt rögzítő rendőri jelentés – szerint a Gödöllő, Széchenyi úton közlekedett a Dózsa György út irányába. A 44. szám elé érve balra szeretett volna kanyarodni a Mikszáth Kálmán utcába, kitette az irányjelzőt, majd megkezdte a kanyarodást – elmondása szerint kb. 30 km/h-val haladt –, de a visszapillantó-tükörben észlelte, hogy egy személygépkocsi megkezdte az előzését, ezért a kormányt visszarántott jobbra. Ezt követően látta, ahogy a személygépkocsi nagy sebességgel az út menetirány szerinti baloldalán lévő árokba csúszott.

4) A rendőrség által csatolt fényképek és helyszínrajz alapján az állapítható meg, hogy a személygépkocsi egy kereszteződés előtt kezdett előzésbe, és a sodródást követően a kereszteződés után hajtott le az útról, és állt meg a betonozott árokban.

5) Az illetékes rendőrkapitányság vezetője a fentieket a következőkkel egészítette ki. A sérült (panaszos felesége) a balesethelyszínelő megérkezésekor a mentőautóban

feküdt, és a mentőorvos közlése szerint meghallgatható állapotban volt, illetve nála alkoholszonda alkalmazható volt.

A panaszost a helyszínen nem tartották vissza, a szemle 17 óra 30 perckor kezdődött, és – a szemlejegyzőkönyv tanúsága szerint – 19 óra 10 percig tartott. A panaszos a szemle befejezésekor még a helyszínen tartózkodott, arról nincs információja a rendőrségnek, hogy ezt követően mikor távozott.

Szintén nincs információja a rendőrségnek arról, hogy a trailer hogyan érkezett a helyszínre, nem a balesethelyszínelő hívta, és az ő kiérkezésekor az már a helyszínen volt. A szemle befejezésekor a helyszínelő annyit közölt a panaszossal, hogy a megrongálódott járművet elszállíttathatja.

A rendőrök további észrevételeket tettek a panaszosi előadásra.

- a balesethelyszínelő – elmondása alapján – egyik felet sem ismerte a szemle előtt, velük soha nem találkozott;
- mindkét fél esetén azonos típusú alkoholszondát alkalmaztak, melyeket valóban az útmenti árokba dobták a használatot követően;
- csak a panaszosi gépkocsitól származó féknyomot talált a helyszínelő, tehát a tehergépkocsi sebességét csak egy, a szabálysértési eljárásban esetlegesen kirendelt szakértő tudná meghatározni, a baleseti helyszínelő nem;
- a balesethelyszínelő nem vizsgálta meg a tehergépkocsi irányjelzőjét a helyszínen, de a tanúk elmondásából megállapítható volt, hogy azt a tehergépkocsi vezetője használta;
- a helyszínelő a panaszossal annyit közölt, hogy a kereszteződésben előzni nem lehet, ezért a felesége szabálytalanságot követett el;
- a tehergépkocsi vezetője elmondása szerint megfordulás céljából hajtott volna be a 10 t feletti járművekre vonatkozó tilalmi táblával jelzett útra;
- a baleseti helyszínelő az ügyeletes tiszt utasítására jelent meg a baleset helyszínén, semmi olyasmit nem kérdezett a panaszostól, hogy miért hívták ki a helyszínre.

6) A panaszos feleségét ellátó orvos látellete és véleménye azt rögzíti, hogy mellkasi fájdalomra utaló panasszal érkezett a sérült, eszméletvesztése nem volt. A szegycsont magasságában nyomásra érzékeny a mellkas, a jobb vállnál szintén fájdalmat jelzett a sérült. Tompulatot, légzési, mozgási és egyéb zavart, egyéb sérülést a vizsgáló orvos nem talált, a röntgen törést, kóros eltérést nem talált, a lelet rögzíti, hogy a jobb rekeszív magasabban áll. A gyógytartamot a lelet nyolc napon belülre teszi, a mellkas és a jobb váll zúzódását írja le.

7) A baleset kapcsán meghallgatták a panaszos feleségét, aki közölte, hogy 60 km/h-val közlekedett, előzésbe kezdett, de észelve az előzőtt gépkocsi kanyarodási

szándékát, balra rántotta a kormányt, és az árokba hajtott, majd ott megállt. Műszaki hibára nem hivatkozott, biztonsági övet használt, alkoholt nem fogyasztott.

A tehergépkocsi vezetője elmondta, hogy kanyarodási szándékát jelezte, belenézett a tükörbe, majd megkezdte a kanyarodást, és ez idő alatt észlelte a panaszos járművét, amely előzésbe kezdett, ezért a kormányt jobbra rántotta. Láta, hogy a személygépkocsi az árokba hajt, a két gépkocsi nem ütközött. Műszaki hibára nem hivatkozott, 30 km/h sebességről nyilatkozott, biztonsági övet használt, alkoholt nem fogyasztott.

A tehergépkocsi vezetőjét kollégájának nevező tanú elmondása szerint a teherautó balra jelezte kanyarodási szándékát, azonban egy „láthatóan nagyon gyorsan” haladó személygépkocsi előzte balról, ezért a vezetők elrántották a kormányt. A tehergépkocsi vezetője ezt követően megállt, megkérdezte a hölgyet, hogy jól van-e, majd kihívta a mentőt.

A rendőrség egy további tanút hallgatott meg, aki a baleset bekövetkezésekor a helyszíntől – a kereszteződéstől – kb. 20 méterre volt. Láta a teherautó kanyarodási szándékát, majd hogy „nagyot fékezett [...] (belenézett a tükörbe), ezzel elkerülte az ütközést”. Arra nem emlékezett, hogy irányjelzőt használt-e a tehergépkocsi vezetője, megítélése szerint a személygépkocsi „sokkal gyorsabban haladt”, mint a tehergépkocsi. A teherautó vezetője a balesetet követően megállt, és „visszament tájékozódni”.

8) A panaszos hivatkozott egy korábbi szabálysértési eljárásra, amelyben egy, a panaszeljáráásban érintett ügyben nem szereplő – és a Veregyházi Rendőrőrsön szolgálatot teljesítő – rendőr tett feljelentést szabálysértési ügyben a panaszossal szemben, amiért ő mint vezető és mellette ülő fia nem használták a biztonsági övet.

Az elsőfokú szabálysértési hatóság megállapította a panaszos felelősségét, pénzbírságot szabott ki, melyet a panaszos kifogása folytán eljáró bíróság hatályban tartott. Ezt követően kérte a panaszos tárgyalás tartását, és az így született bírósági végzés bizonyítottság hiányában az elsőfokú szabálysértési hatóság határozatát hatályon kívül helyezte, és az eljárást megszüntette.

III.

1) A Testület az Rtv. 92. § (1) bekezdésében foglalt hatáskörrel jár el, vagyis olyan ügyekben, amely során az Rtv. „IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása” a panaszos alapvető jogát sértette.

A IV. fejezetben található 11. § (1) bekezdése szerint a „rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni”, mely rendelkezés folytán a Testület vizsgálata körébe vonhatja valamennyi

rendőri eljárás, fellépés jogszerűségét. Azonban ez a kiterjesztő – és a hatékony jogorvoslat elvével összhangban alkalmazott – értelmezés a Testület töretlen álláspontja szerint csak abban az esetben alkalmazható, ha az adott sérelemre egyéb jogorvoslat nem áll rendelkezésre.

Jelen panaszügyben a panaszos elsősorban (felesége) felelősségét vitatta, melynek, valamint az ezzel összefüggő, a szabálysértési eljárásban (így például a helyszíni szemle során) elkövetett esetleges eljárási hiányosságoknak a vizsgálatára a fentiek szerint a Testület hatásköre nem terjed ki, hiszen ezekre a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény megfelelő jogorvoslati lehetőséget tartalmaz. A Testület megjegyzi, hogy e törvény 88. §-ában biztosított kifogás lehetőségével a panaszos a panaszában említett korábbi ügyben az iratok tanúsága szerint élt is, majd a 95. § alapján tárgyalás tartását is kérte. Jelen panaszügy szabálysértési részében ugyanezek a jogorvoslati lehetőségek biztosítottak a panaszos részére.

A Testület hatáskörébe tartozik azonban a fenti okfejtés szerint a rendőri fellépés vizsgálata abból a szempontból, hogy az Rtv. 13. § (2) bekezdése szerinti részrehajlásmentes intézkedés kötelezettségének, megfelelt-e az adott esetben a helyszínelést végző rendőr magatartása, a szabálysértési eljárásban ugyanis a részrehajló fellépés által okozott sérelem orvoslása akkor sem történhet meg, ha annak következményeit (például a szabálysértési bírság összegének mérsékelésével) az eljáró bíróság kiküszöböli, hiszen ilyenkor a részrehajlás konkrét következménye orvoslást nyer, de az esetlegesen elfogult rendőri magatartást nem érinti a döntés, és így annak tekintetében orvoslást sem nyújt.

A Testület emiatt úgy ítélte meg, hogy vizsgálata körébe vonhatja az Rtv. 13. §-án keresztül azt a kérdést, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján részrehajlónak minősíthető-e a rendőri intézkedés. Ebből a szempontból a panaszosok tisztességes eljáráshoz való jogának [a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. § (1) bek.], továbbá a diszkrimináció tilalmának [Alkotmány 70/A. §] érvényesülése merül fel az ügyben vizsgálandó kérdésként.

A panaszosok a részrehajlás esetleges okaként egy korábbi esetre hivatkoztak, amelyben végül számukra kedvező bírósági döntés született, és feltételezték, hogy mivel a Gödöllői Rendőrkapitányság alá tartozik a Veresegyházi Rendőrőrs is, a részrehajló rendőri fellépés erre vezethető vissza.

A részrehajlás ténybeli alapjaiként a szemle koncepciószerű lefolytatására hivatkoztak, számos egyéb körülményt megjelölve. A panaszos szerint a másik féllel úgy beszélt a szemlét végző rendőr, „mintha ismernék egymást”. A rendőri nyilatkozat szerint egyik féllel sem találkozott korábban, őket nem ismerte. A panaszos kifogásolta, hogy a másik félnél alkalmazott alkoholszondát a rendőr az árokba dobta, melyet a rendőr elismert. A panaszos sérelmezte, hogy csak a felesége féknyomait vizsgálták meg, melyet a rendőrség szintén elismert, hivatkozva arra, hogy a tehergépkocsi esetén féknyom nem volt fellelhető. Vitatta a rendőrségi előadás a további panaszosi

előadások megalapozottságát a 10 t feletti járművekre vonatkozó behajtási kötelezettségekhez kapcsolódóan, a feltartóztatást, valamint a kihívás körülményeit illető kérdés kapcsán.

Az irányjelző használatával összefüggésben a rendőrség a hiányolt vizsgálat elmaradását azzal indokolta, hogy annak használatát „tanúk” elmondása alátámasztotta. A Testület rendelkezésére álló adatokból az állapítható meg, hogy egy, a tehergépkocsi vezetőjét kollégájaként megnevező személy és maga a sofőr nyilatkozik az irányjelző használatáról, a további érdektelen tanú a teherautó „kanyarodási szándékát” látta, az irányjelző használatára nem emlékezett (de arra sem, hogy annak használatára ne került volna sor).

A Testületnek a szembenálló előadások kapcsán nem állt rendelkezésére további eszköz, hogy az ellentmondásokat feloldja, és az eset körülményeinek egybevetése alapján nem tud a részrehajlásmentes intézkedés követelményének sérelméről megalapozottan állást foglalni, tehát nem tudott alapjogsérelemet megállapítani ebben a körben sem a tisztességes eljáráshoz való jog, sem a diszkriminációtilalom vonatkozásában.

2) A panaszos feleségének sérülést követő szondáztatását a panaszos szintén kifogásolta, illetve ezt a felesége mint panaszos nevében is előterjesztette. A szondáztatás az Rtv. 44. § (1) bekezdés c) pontja szerinti közlekedésrendészeti intézkedés, így annak tekintetében a Testület hatásköre aggálytalanul megállapítható.

Ennek kapcsán a rendőrségi nyilatkozat a mentőorvos közlésére hivatkozik, miszerint a sérült mind a szondás véralkohol-vizsgálatnak, mind a jegyzőkönyvi kikérdezésnek alávethető, sérülései ezeket nem zárják ki. Az orvosi nyilatkozat alapján tehát megalapozottan döntött a rendőr a szondáztatásról és a meghallgatásról. A Testület megjegyzi, hogy amennyiben az így nyert bizonyítékokat tartalmukban vitatja a panaszos, ezt szintén a szabálysértési eljárásban teheti meg, ebben a körben a Testület hatásköre nem állapítható meg a korábban kifejtettek szerint.

Hasonlóan a tehergépkocsi-vezető szondájával kapcsolatban az eldobás ténye – melyet a rendőr elismert – egyrészt nem alapozza meg a részrehajló intézkedés megállapítását, hiszen a másik szondát is eldobta a rendőr (mivel egyik sem jelzett alkoholos befolyásoltságot), másrészt amennyiben az ellenérdekelt fél kapcsán a befolyásoltság hiányát mint bizonyítandó tény vitatja a panaszos, ebben a körben szintén ellenbizonyítással élhet a szabálysértési eljárás keretében.

IV.

A fentiek szerint a Testület szerint alapjogsérelem nem volt megállapítható, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2009. szeptember 30.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület